

# Homilie ke slavnosti blahořečení Jana Buly a Václava Drboly

Kardinál Michael Czerny SJ, Brno, 6. VI. 2026

Liturgická čtení: Moudrosti 3,1-9; Žalm 126; Římanům 8,31b–39; Jan 12,24–26

Drazí spolubratři v biskupské službě,  
milí kněží a jáhni, nejdražší bratři a sestry v Kristu,

dnešní slavnost nás nevede do světa legend ani idealizovaných obrazů. Církev před nás nestaví hrdiny bez slabostí, ale dva konkrétní kněze této moravské země, z masa a krve, kteří žili v určité době, v určitém systému, pod konkrétním tlakem – a právě tam dozrálo jejich svědectví.

Každý z nás je pozván, aby se s nimi svým způsobem ztotožnil, s jejich dobou a místem. Například já v době, kdy byli oba umučeni, jsem byl pětiletý chlapec, který v roce 1948 spolu s rodinou uprchl, a našel útočiště v kanadském Montrealu.

Blahoslavení Jan Bula a Václav Drbola nebyli revolucionáři ani političtí aktivisté. Kanonizační spis to říká zcela jasně: byli to pastýři, kteří chtěli sloužit svému lidu, slavit svátosti, hlásat evangelium a vnášet lidem do jejich osobního i veřejného života svobodu – a právě to se ukázalo jako nepřijatelné pro režim, který si nárokoval nejen vnějškovou poslušnost, ale i vnitřní souhlas. Šlo mu o duchovní zničení lidského nitra.

Jejich provinění v očích režimu nespočívalo v násilí, ale v tom, že odmítli zradit své kněžské svědomí. Nechtěli se stát nástroji ideologie a útlaku. Nebyli ochotni opakovat slova, která je nutili říkat, ani mlčet tam, kde by mlčení znamenalo lež. A především: odmítli oddělit svou víru od svého života, Boha od konkrétní pomoci druhým.

A to nás přivádí do doby dnešní. My dnes obvykle nežijeme pod hrozbou vězení, mučení nebo smrti. Ale žijeme v jiných, rafinovanějších formách útisku: zažíváme tlak přizpůsobit se, tlak „být rozumní“, „nekomplikovat věci“. Dnešní společnost netrestá přímým násilím, ale tím, že zesměšňuje, vytlačuje na okraj, umlčuje. A právě proto je svědectví nových blahoslavených tak hluboce aktuální.

První čtení z knihy Moudrosti říká: „Zdáli se být mrtví v očích lidí pošetilých, jejich smrt se pokládala za neštěstí, za záhubu jejich odchod od nás.“ Ano – zdálo se, že jejich život skončil fiaskem. Zdálo se, že totalitní režim zvítězil. Ale Boží pohled je jiný: věrnost není nikdy ztrátou, ani když nese kříž. Tito kněží nebyli zlomeni – byli „vyzkoušeni jako zlato v ohni“.

Papež Benedikt učí: „Trpět s druhými a pro druhé; trpět ve jménu pravdy a spravedlnosti; trpět z lásky a proto, abychom se stali lidmi, kteří skutečně milují – to jsou základní prvky lidskosti, a jejich opuštění by znamenalo zničení samotného člověka.“ (Spe Salvi, §39).

Mučednictví otce Jana a otce Václava nebylo okamžité. Nebyl to jeden heroický moment, ale dlouhý proces nátlaku, výslechů, psychického vyčerpání, izolace. Právě v tom spočívá jejich velikost: zůstali věrní ne v jedné jediné chvíli, ale po celý čas. Neudělali kompromis, který by se dal snadno omluvit: „neříkám, co si myslím opravdu“, „vždyť Bůh vidí do srdce“ a tak dále. Místo toho

se řídili svým svědomím, které jak učí papež František, je „místo v nitru, kde člověk naslouchá pravdě, dobrotě, Bohu; je to vnitřní prostor pro vztah s ním, s Tím, který promlouvá k mému srdci a pomáhá mi rozlišovat, chápat, kterou cestou se dát, a když se rozhodnu, tak pokračovat v cestě a zůstat věrný“ (Generální audience 30. června 2013).

Apoštol Pavel se ptá: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?“ Dnes bychom tuto otázku mohli rozšířit: co pomalu a nenápadně otupuje naše svědomí a odděluje nás od pravdy? Pohodlí? Strach ze ztráty postavení? Touha po klidu za každou cenu? Blahoslavení Jan a Václav nám ukazují, že pravda evangelia není slučitelná s takovými kompromisy.

Evangelium o pšeničném zrně je klíčem k pochopení jejich života. Nehledali smrt jako hrdinský čin – ale přijali život jako dar, který se má plně vydat. V dnešní době, kdy se tolik mluví o „seberealizaci“, nám připomínají, že život se naplní tehdy, když se z celého srdce daruje, nikoli když se chce zachovat za každou cenu. „Člověk je jediný tvor, kterého Bůh chtěl pro něho samého, může sám sebe plně nalézt jen v opravdovém darování sebe samého“ (GS 24).

Dnešní radostná slavnost blahořečení není výčitkou dnešní společnosti ani moralizováním ze strany církve. Je nabídkou odpuštění a naděje. Ukazuje, že i v temných dobách může člověk zůstat svobodný. Že svědomí není luxus, ale základ lidské důstojnosti a záruka nezcizitelných lidských práv. A že církev není přesvědčivá tehdy, když se přizpůsobuje a neklade nároky, ale tehdy, když je věrná Kristu.

Bratři a sestry, blahoslavení Jan a Václav nás nevolají k tomu, abychom hledali pronásledování. Volají nás k tomu, abychom nezaprodali pravdu za pohodlí nebo proto, abychom se vyhnuli konfliktu. Volají nás, abychom nevyměnili víru za uznání od druhých, abychom nemlčeli tam, kde by mělo zaznít svědectví. Volají nás, abychom neobětovali vlastní svědomí kvůli pohodlí, kariéře či „rozumnému přizpůsobení se“. Toto vše vypadá jako rozumné postoje, ve skutečnosti se však jedná o pošetilé zrazení lidské důstojnosti, svobody a integrity. Otcové Jan a Václav nás volají k odvaze zůstat pravdiví i tehdy, když je to nepopulární, k věrnosti i tehdy, když nepřináší okamžitý úspěch, a k víře, která nehledá potlesk, ale chce zůstat v souladu s evangeliem. Kéž bychom dnes dokázali ve společnosti žít to, co v naší víře vyznáváme.

Řečeno slovy papeže Lva XIV „slavíme naději těchto statečných svědků víry. Je to naděje plná nesmrtelnosti, protože jejich mučednictví stále šíří evangelium ve světě poznamenaném nenávistí, násilím a válkou; je to naděje plná nesmrtelnosti, protože i když jejich tělo bylo zabito, nikdo nikdy nedokáže umlčet jejich hlas ani vymazat lásku, kterou darovali; je to naděje plná nesmrtelnosti, protože jejich svědectví zůstává proroctvím vítězství dobra nad zlem“ (kázání z 14. září 2025).

Blahoslavení Jan Bula a Václav Drbola ať pomáhají církvi i celé občanské společnosti v naší zemi znovu objevovat odvahu víry, poctivosti a svobody. Ať nás jejich příklad učí být pravdiví — ale nepolarizovat. Být svobodní — ale ne svévolní. Být odvážní — ale ne pyšní. Ať jejich svědectví pomáhá našemu společenství růst. Ať jsme silní — ale ne hluční. Ať dokážeme tiše a vytrvale zůstat věrní Bohu, sami sobě, našim blízkým i cizincům, kteří nás potřebují. Amen.